

Justitieombudsmannen
Anna-Karin Lundin**Ett initiativärende mot Skatteverket, skattekontoret i Malmö, om vissa formella frågor vid spärrning av ett skattebelopp från återbetalning**

Initiativet

Vid min inspektion av Skatteverket, region Malmö (skattekontoren Malmö och Lund), den 11–13 maj 2004 (dnr 1635-2004) uppmärksammade jag följande i ett ärende om beskattningen av en kapitalvinst vid 2003 års taxering. Dåvarande skattemyndigheten hade i ett meddelande till den enskilde den 25 november 2003 angett bl.a. att utredningen av personens deklaration skulle komma att fortsätta efter taxeringsperioden och att den överskjutande skatt som fanns vid tiden för meddelandet skulle spärras. Myndigheten angav vidare att omräkning och eventuell utbetalning skulle komma att göras då taxeringen fastställts. Något formellt beslut med överklagandehänvisning hade inte fattats med anledning av meddelandet till den enskilde.

Jag beslutade vid inspektionen att låta utreda frågan om åtgärden att spärra skattebelopp från utbetalning är sådan att den bör utformas som ett formellt beslut med överklagandehänvisning.

Utredning

Skatteverket anmodades att yttra sig över frågan om hur åtgärden att spärra ett skattebelopp från utbetalning skall utformas dels i detta initiativärende, dels i ett annat ärende som initierats med anledning av en anmälan (i ärende med dnr 720-2004, i vilket beslut också fattas i dag). Av den utredning som skattekontoret i Malmö hade gjort med anledning av remissen framgick att den spärr som angavs i meddelandet den 25 november 2003 hade hävts redan den 27 november 2003 och att utbetalning av den överskjutande skatten och ränta gjordes till den enskildes skattekonto den 1 december 2003.

Efter att JO hade fått remissvar från två olika avdelningar beträffande den i ärendena ställda frågan och då uppfattningarna beträffande frågan dessutom delvis gick isär, anmodades Skatteverket att yttra sig igen.

Skatteverket anmodades således att på nytt yttra sig över om åtgärden att spärra ett skattebelopp från utbetalning är en sådan åtgärd som bör utformas som ett formellt

beslut med överklagandehänvisning eller inte. Skatteverket anförde, genom generaldirektören AA, i remissvaret följande.

Skatteverkets inställning

Skatteverket anser att ett beslut skall fattas om att spärra ett skattekonto från utbetalning av överskjutande belopp. Ett sådant beslut skall fattas efter den årliga avstämningen av skattekontot vid månadsskiftet november–december och senast den 15 december taxeringsåret. Beslutet är överklagbart och skall därför förses med överklagandehänvisning.

Gällande bestämmelser om återbetalning från och spärr av skattekontot

Enligt 3 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483) – SBL, skall Skatteverket dels årligen, dels månatligen stämma av inbetalda och andra tillgodoförda belopp mot påförda belopp. Sedan den slutliga skatten har bestämts, skall Skatteverket enligt 11 kap. 14 § SBL, göra avstämning av skattekontot.

Om den årliga avstämningen av skattekontot enligt 11 kap. 14 § SBL visar att det belopp som den skattskyldige har betalat in eller tillgodoräknats är större än den skatt som skall betalas, skall enligt 18 kap. 1 § SBL, det överskjutande beloppet betalas tillbaka till den skattskyldige, om inte annat följer av bl.a. 18 kap. 7 § SBL.

I 47 § skattebetalningsförordningen (1997:750) sägs att sådant överskjutande belopp som skall återbetalas enligt 18 kap. 1 § SBL skall återbetalas senast den dag som besked om den slutliga skatten skall översändas till den skattskyldige. I 11 kap. 15 § SBL anges att ett besked om den slutliga skatten skall skickas till den skattskyldige senast den 15 december taxeringsåret.

Enligt 18 kap. 7 § första stycket 5 SBL skall en återbetalning inte göras av belopp som kan komma att behövas för betalning av sådan annan skatt än F-skatt och särskild A-skatt som inte har beslutats men med fog kan komma att beslutas.

Skatteverkets beslut får överklagas enligt 22 kap. 1 § SBL utom i vissa fall, som här inte är aktuella.

Skatteverkets bedömning

Vad gäller åtgärden att spärra ett skattebelopp från utbetalning får Skatteverket anförda följande.

Systemet med återbetalningar från skattekontot har utformats så att Skatteverket inte behöver fatta särskilda beslut beträffande varje återbetalning från skattekontot. Utbetalningarna utformas som automatiska maskinella åtgärder. För att hindra att utbetalning av ett förväntat överskott på skattekontot sker med automatik, kan Skatteverket enligt bl.a. 18 kap. 7 § första stycket 5 SBL registrera hinder mot utbetalning från, dvs. spärra, ett skattekonto.

Ett överskott på skattekontot uppkommer först vid den årliga avstämningen av skattekontot vid månadsskiftet november–december taxeringsåret. Om skattekontot spärrats får denna åtgärd en rättsverkan först vid avstämningstidpunkten, eftersom det först är då som ett eventuellt överskott på skattekontot kan ha uppkommit. Självva åtgärden att registrera en spärr i skattekontot för att hindra att ett eventuellt överskott på skattekontot betalas ut med automatik, är därför enligt Skatteverkets uppfattning inte att anse som ett beslut, som får överklagas.

Om det vid den årliga avstämningen finns ett överskott på ett spärrat skattekonto, som Skatteverket anser inte skall utbetalas till den skattskyldige, är Skatteverket skyldigt att fatta ett särskilt beslut om att innehålla överskottet. Detta bör ske först efter avstämningstidpunkten, eftersom det först är då som det kan konstateras om det

finns ett överskott på skattekontot. Detta beslut bör ha fattats och skickats till den skattskyldige senast vid den tidpunkt som anges i 15 § SBL, dvs. den 15 december taxeringsåret. Ett sådant beslut kan omprövas eller överklagas och skall därför föras med en överklagandehänvisning.

Bedömning

Jag delar den bedömning som Skatteverket har gjort i remissvaret och anser således att åtgärden att innehålla ett överskott på skattekontot skall komma till uttryck i ett formellt beslut med överklagandehänvisning. Åtgärden att endast registrera hinder mot automatisk återbetalning vid ett eventuellt överskott, vilket tycks ha skett i detta ärende, är dock endast en administrativ åtgärd som i sig inte innebär några rättsverkningar för den enskilde.

Jag delar således helt den bedömning som Skatteverket har gjort och utredningen ger inte stöd för någon kritik från min sida.

Ärendet avslutas.